

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
082/21	Formannskapet	PS	03.11.2021
093/21	Heradsstyret	PS	10.11.2021

Saksbehandlar	ArkivsakID
Runar Ludvigsen	21/2762

Søknad om endring av salsløyve for alkohol - Nærbutikken Bruvik

Vedlegg:

Søknad alkohol

Kvam sals- og skjenkekontroll, evaluering etter prøveperiode hjå Eksingedalen snarkjøp

Eksingedalen snarkjøp sin eige evaluering etter prøveperiode

Brev frå MERKUR til Vaksdal kommune

Helsedir. sin uttale til saka i Vaksdal

Brev fra Helsedirektoratet vedr. salg av alkoholholdig drikk fra ubetjente kasser og butikker

Vedlegg til notat salg av alkoholholdig drikk i sjølvbetjente butikker

Svar på Helsedirektoratet sin tolkning av salg av alkoholholdig drikk frå ubetjente kassar og butikkar

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Nærbutikken Bruvik, eigd av Bruvik Handal AS, org.nr 994 280 589, får løyve til å selja alkohol (gruppe 1: inntil 4,7% alkoholinnhald) med teknologien (RMA-butikkstyring) som vert brukt i dette konseptet slik søknad grunngjev, også i tida når butikken er ubemanna, i ein prøveperiode på omlag 3 år: frå 01.12.2021-30.09.2024.

Innan 30.09.2024 skal heradsstyret evaluere ordninga.

Heradsstyret presiserer at dette er ei prøveordning for Nærbutikken Bruvik og saka skapar ikkje presedens for andre butikkar/salsteder i Osterøy kommune.

Formannskapet - 082/21

FS - behandling:

Det vert orientert om at det i dag, 03.11, er kome brev frå helsedirektoratet som er relevant til saka. Brevet ligg no ved saka som vedlegg nr. 6.

Henrik Øksnes, FRP, gjorde slikt framlegg: "Saka vert sendt til heradsstyret utan innstilling.

Grunngjeving:

Ny informasjon i siste liten, der ein treng meir tid til å fordøye og vurdere den nye informasjonen."

AVRØYSTING:

Rådmann sitt framlegg vert vedteke 6 røyster (2AP, 2SP, 2H) mot 3 røyster (2FRP, 1KRF)

FS - vedtak:

Nærbutikken Bruvik, eigd av Bruvik Handal AS, org.nr 994 280 589, får løyve til å selja alkohol

(gruppe 1: inntil 4,7% alkoholinnhald) med teknologien (RMA-butikkstyring) som vert brukt i dette konseptet slik søknad grunngjev, også i tida når butikken er ubemanna, i ein prøveperiode på omlag 3 år: frå 01.12.2021-30.09.2024.

Innan 30.09.2024 skal heradsstyret evaluere ordninga.

Heradsstyret presiserer at dette er ei prøveordning for Nærbutikken Bruvik og saka skapar ikkje presedens for andre butikkar/salsteder i Osterøy kommune.

Heradsstyret - 093/21

HS - behandling:

Framlegg og votering kjem fra av protokoll for votering som ligg ved nedst i møteprotokollen

HS - vedtak:

Nærbutikken Bruvik, eigd av Bruvik Handal AS, org.nr 994 280 589, får løyve til å selja alkohol (gruppe 1: inntil 4,7% alkoholinnhald) med teknologien (RMA-butikkstyring) som vert brukt i dette konseptet slik søknad grunngjev, også i tida når butikken er ubemanna, i ein prøveperiode på omlag 3 år: frå 01.12.2021-30.09.2024.

Innan 30.09.2024 skal heradsstyret evaluere ordninga.

Heradsstyret presiserer at dette er ei prøveordning for Nærbutikken Bruvik og saka skapar ikkje presedens for andre butikkar/salsteder i Osterøy kommune.

Saksopplysningar:

Saksutgreiinga er i denne saka i stor grad henta frå Vaksdal kommune sin tilsvarende sak, jf. sak 66/2020 og 86/2021.

Saksopplysningar:

Jf. sak 038/20 fekk Nærbutikken Bruvik, Bruvik Handel AS, org.nr: 994 280 589, innvilga salsløyve for gruppe 1, (drikk med inntil 4,7% alkoholinnhald) for perioden 01.10.2020-30.09.2024.

Dei søker no om endring av salsløyve som følgje av innvilga støtte frå Merkurprogrammet til å byggje om til delvis sjølvbetjent butikk ved hjelp av ny teknologi.

Bakgrunn

Bruvik Handel AS skriv i sin søknad: Me er stolt av å ha blitt innvilga støtte frå Merkur-Programmet til å byggja om til delvis sjølvbetjent butikk med «fleksible opningstider med ny teknologi». Støtta har som føremål å sikra ei bærekraftig utvikling for små bygder og grender i Norge. Innovasjon og nytekning utfordrer ofte tradisjonelt tankesett i høve til gjeldande lover og reglar.

Det er utarbeida internkontroll som skal svare ut utfordringar knytt til teknisk kontroll av alder, rusa personar og langing. Det er også skissert einskilte utfordringar med sjølve den tekniske løysingar. Utfordringane har t.d. ført til at butikken i periodar skal ha fysisk bemanning for å unngå brot på regelverket.

Meir informasjon om konseptet og korleis det fungere kan ein lese i søknaden i sin heilskap som ligg ved saka.

Osterøy kommune har ikkje tidlegare handsama liknande saker og «fenomenet» er i det heile ganske nytt i Noreg.

Andre kommunar har liknande prøveprosjekt og har behandla sakene ulikt. T.d. har kommunestyret i Ullensvang og Vaksdal kommune vedteke ei prøveordning som gjeld for eitt år. Vaksdal kommune gav akkurat, pr september 2021, ein forlenga prøveperiode på ytterlegare 2 år for Eksingedalen snarkjøp. Andre kommunar har gjeve permanent løyve. Vi kjenner ikkje til at nokre kommunar har gjeve avslag.

I den første prøveperioden på eit år på tilsvarande sak i Vaksdal kommune har Kvam sals- og skjenkekontroll vore ansvarleg for oppfølging av salsløyve i Eksingedalen. Dei har gjennomført kontrollar utan at det har vorte avdekka brot eller manglar. Kontrollen har vorte gjennomført med bemanning fysisk til stades. Dei har to merknader til løysinga. Dette gjeld kontroll av kundar som openbart er ruspåverka, samt alderskontroll ved fingeravtrykk. Sjå vedlegg.

Lovverket, og helsedirektoratet, er tydeleg på at sal av alkoholhaldig drikk utan ein fysisk person tilstades ikkje er mogleg og vil vere i strid med alkohollovas prinsipp. Helsedirektoratet sin konklusjon er at lovverket pr i dag ikkje er tilpassa sal av alkohol med tekniske løysingar frå ubemanna butikk. Det er førebels heller ikkje satt i gang noko arbeid med lovendingar knytt til dette.

I sin uttale til Vaksdal kommune frå Helsedirektoratet skriver dei: «Direktoratet vil bemerke at det uansett ligger innenfor kommunens skjønnsmyndighet å beslutte om den ønsker å gi bevilling til steder hvor salg av alkoholholdig drikk inngår i konseptet og om kontrollhensynene er tilstrekkelig ivare tatt i den enkelte sak.»

Bruvik Handel AS virker kjent med noko av problematikken til fysisk nærvær og skriv følgjande i sin søknad:

«Denne søknaden gjeld salgsløyve for alkohol jfr alkoholova og alkoholforskrifta, og me håper med desse tilleggsopplysningane at kommunen ser at alkoholova §8-11, alkoholforskrifta § 3-1 er godt ivareteken i denne løysninga i høve til hva som er muleg å få til ved fysisk bemanning, noko som tilsei at ordlyden til lova er ivareteken i utviklinga som no har skjedd.»

I forbindelse med saka i Vaksdal har Vaksdal kommune vore i kontakt med Distriktssenteret og Merkur programmet med spørsmål om kva vurderingar som er gjort av dei knytt til tema. Det er på det reine at dei ikkje har vore i dialog med Helsedirektoratet for sentrale føringar før utrulling av piloten. Vedlagd finn du deira vurderingar. Dei påpeikar at teknologien er nytta av fleire hundre tusen kundar i pilotbutikkane utan at verksemda har fått merknader ved tilsyn. Dei skriv også at «Pilotprosjektet viser at det kan vere behov for å få oppdatert lova slik at den matcher den teknologiske utviklinga som har skjedd i butikken». Dei nemner kommunen sin bruk av skjønnsmynde som årsak til at det ikkje har vore dialog med Helsedepartementet eller Helsedirektoratet. Dei viser til andre kommunar som har behandla likelydande søknad og som har konkludert med at den nye teknologien ivaretek intensjonen i lovverket.

Vurdering

Eit pilotprosjekt vert ofte nytta for å teste utforming av det endelege prosjektet i realistiske omgjevnader. Sal av varer frå ubemanna butikk er ei nyvinning for lokale butikkar i distriktet med lågare omsetjing enn butikkar i sentrale strok. I slike tilfelle held ikkje vurderingar knytt til lovverket tritt med utviklinga.

Erfaringane som er gjort i Vaksdal kommune i Eksingedalen det siste året har vore positive – det same gjeldt andre stader kor same pilotprosjekt er gjennomført så langt kommunen har kjennskap. Dei har ikkje erfart at kundar påverka av alkohol eller mindreårige har fått kjøpt alkohol. Dei har ikkje observert langing eller at det er kjøpt alkohol ut over dei vedtekne salstidene. Dei tekniske feila som t.d. at skapa ikkje er låste utanom salstidene for alkohol, vart oppdaga og handtert innan kort tid.

Det er også tydeleg at tekniske løysingar skapar nye utfordringar innanfor lovverket. T.d. kan ein samanlikne ein ubemanna butikk ein stor sjølvbeteningsautomat. Sal av alkohol og tobakk frå slike automatar er ikkje lov i Norge. Helsedirektoratet som er lovtolkar på området har gjeve eit tydeleg svar på at teknologiske løysingar ikkje kan erstatte fysisk personale når det gjeld sal av alkohol. Skjenkekontrollen si tilbakemelding om alderskontroll via fingeravtrykk og kontroll av rusa personar ved kjøp av alkohol, er per i dag ikkje løyst med løysinga som vert brukt.

Alkohollova har som føremål å begrense forbruket av alkoholhaldig drikk. Den tekniske løysinga for ubemanna butikk har som føremål å kunna gje kundar eit likeverdig tilbod lokalt. Dersom sal av alkohol vert begrensa til fysisk bemanning av butikk, er det gjeve tilbakemelding om at ein får svikt i omsetjinga då kundar handlar der dei må dra for å kjøpe alkohol. Det ein har erfaring i piloten i Vaksdal/eksingedalen er at butikken har auka omsetnaden både for alkohol og andre varer det siste året, men det er ikkje mogleg å slå fast at det er ein samanheng mellom auka totalomsetnad og utvida tid for sal av alkohol.

Då søknad om løyve for tilsvarande sak var til behandling i Vaksdal i september 2020 og september 2021, gjorde kommunestyret begge gongene eit samrøystes positivt vedtak. Ordninga er framleis eit pilotprosjekt. Per i dag ser det ut til at det ikkje vil bli etablert ein dialog mellom piloteigar og Helsedirektoratet. Det er ikkje kjent at det vert arbeidd med ei lovendring tilpassa slike løysingar, sjølv om piloteigar meiner at lova burde vore oppdatert slik at den matcher den teknologiske utviklinga.

Rådmannen rår til at eit permanent løyve må gjevast på grunnlag av gjeldande lovverk og ikkje på grunn av den teknologisk utviklinga.

Med bakgrunn i ovannemnde ser ikkje rådmannen at det er grunnlag for å tilrå eit permanent løyve til Nærbutikken Bruvik (Bruvik Handel AS) og vurderer at ein kan gje verksemda ein prøveperiode på nær 3 år, til 30.09.2024. Då kan ein sjå på saka på nytt, med dei erfaringane og endringane som eventuelt har kome innan det.

Konklusjon

Saka vert lagt fram for formannskapet med innstilling til heradsstyret